

ALTĂ TEHNICĂ ÎN CONFECTIONAREA PODOABELOR LA PĂCUIUL LUI SOARE*

TUDOR PAPASIMA

În prezentarea monografică a descoperirilor arheologice de la Păcuiul lui Soare, capitolele referitoare la indeletnicirile economice¹ au subliniat caracterul complex al acestor activități aici. S-a vorbit despre agricultură, creșterea animalelor, pescuit, dar și despre prelucrarea fierului, a lemnului, a pietrei. În același cadru, obținerea podoabelor s-a tratat numai tangențial, problema constituind, însă, obiect al unor însemnări speciale². Acestea relevă faptul că, la Păcuiul lui Soare în sec. al XI-lea³, existau orfăurari care prelucrau în tehnicile turnării în tipar bivalv⁴ și presării, metale comune (plumb) și prețioase (aur).

Aici, totuși, era cunoscută și o altă tehnică, ștanțarea, după cum vom vedea mai departe.

În anul 1980, pe „plaja” din incinta așezării fortificate a fost găsită o bucată de tablă din bronz⁵, groasă de cca. 2,8 mm, pe una din fețele căreia se evidențiau câteva reliefuri neclar conturate (fig. 1: a, b). Încercarea de a desluși ceva nu a dus la nici un rezultat. Oricum însă, piesa reprezintă un deșeu, rest dintr-o placă de mai mari dimensiuni pe care, cu ajutorul unor ștanțe, s-au imprimat obiecte de podoabă sau de cult, decupate după aceea, tăieturile pentru decupaj fiind ușor observabile.

Neaflat în săpătură, obiectul de mai sus se datează larg în intervalul dintre sec. XI—XV (perioada de existență a reșetii).

Data fiind puținătatea unor astfel de descoperiri la Păcuiul lui Soare, este de presupus că aici aceste resturi metalice se refoloseau.

* Ilustrația însemnărilor noastre a fost realizată de O. Toderășcu (fig. 1 a) și E. Cuzmin (fig. 1 b).

¹ D. Vilceanu, Activități economice, în *Păcuiul lui Soare. Cetatea bizantină*, vol. I, Buc., 1972, p. 163—179 (în continuare *Păcui*, I); P. Diaconu, Activități economice (ocupații, meșteșuguri), în *Păcuiul lui Soare. Așezarea medievală (secolele XIII—XV)*, vol. II, Buc., 1977, p. 33—48.

² V. Culică, Pontica, XII, 1979, p. 203—205; P. Diaconu, A. Panaitescu, Pontica, XV, 1982, p. 263—266. În cel din urmă articol, dintr-o eroare regretabilă, tiparul „cu căprioare”, deși conservat integral, (ilustrat de altfel corect în *Păcui*, I, p. 159, fig. 64), este figurat inexact ca avînd două colțuri lipsă (p. 264, fig. 1). De asemenea, animalul fantastic înfățișat la p. 265, fig. 2 în profil spre stînga privitorului, în realitate este în profil spre dreapta. Am inserat, aici, aceste rectificări la rugămintea cercetătorului P. Diaconu.

³ V. Culică datează tiparul său în sec. XII (*op. cit.*, p. 204) ori, în cetate, nu a fost nicăieri surprins vreun element care să ateste un nivel arheologic din acest veac (*Păcui*, I, p. 54).

⁴ Prin intermediul acestei tehnici la Păcuiul lui Soare au fost obținute și alte obiecte, ca, de exemplu, sigiliile în alb de tip 2 (T. Papasima, SCIVA, 33, 1982, 2, p. 237).

⁵ Piesa se află la Muzeul județean Călărași, inv. nou, nr. 945.

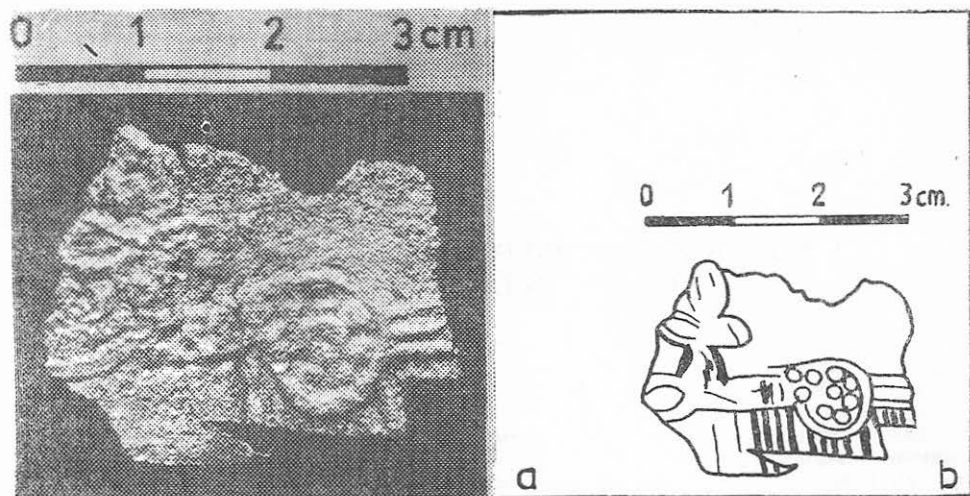

Fig. 1.

UNE AUTRE TECHNIQUE EMPLOYEE DANS LE CONFECTIONNEMENT DES OBJETS DE PARURE A PACUIUL LUI SOARE

T. Papasima

— Résumé —

L'auteur présente un morceau de feuille de bronze sur une face de laquelle se remarquent quelques saillies à contour incertain (fig. 1; a, b). Il s'agit d'un déchet, reste d'une plaque de plus grandes dimensions sur laquelle, à l'aide d'une matrice, ont été imprimés des objets de parure ou de culte, découpés ensuite, les coupes faites pour le découpage étant facilement à observer.

La pièce est largement datée dans l'intervalle compris entre les XI-e et XV-e siècles (période d'existence de la cité).